

برنامه درسی پنهان

زهرا برزگر^۱، فاطمه علیشاهی^۲، فاطمه برزگر^۳، فاطمه بیک^۴

۱- آموزگار، آموزش و پرورش استان گلستان، شهرستان گنبد کاووس

۲- آموزگار، آموزش و پرورش استان گلستان، شهرستان گرگان

۳- آموزگار، آموزش و پرورش استان گلستان، شهرستان آزادشهر

۴- آموزگار، آموزش و پرورش استان گلستان، شهرستان رامیان

چکیده

برنامه درسی پنهان را باید یکی از سرمایه‌های مفهومی رشته برنامه درسی به شمار آورد. طرح این مفهوم سبب شده است تا نگاه سطحی نگرانه نسبت به پدیده برنامه درسی کاهش یافته و پویایی‌های آن رصد شود. اگر چه این مفهوم نخستین بار توسط فیلیپ جکسون مورد استفاده قرار گرفت، اما در طی چند دهه گذشته بسیار مورد توجه نظریه پردازان حوزه برنامه درسی قرار گرفته است. این تنوع دیدگاه‌ها و نظریه‌ها از یک سو باعث غنای تئوریک مفهوم برنامه درسی پنهان شده و از سوی دیگر شناخت و درک آن را برای بسیاری از افراد مشکل نموده است.

کلمات کلیدی: برنامه، برنامه درسی، پنهان.

۱. مقدمه

هم زمان با نهادینه شدن نقش و اهمیت تعلیم و تربیت در توسعه جوامع و بالندگی نسل جوان و نوجوان، تلاش‌های بسیاری برای قانونمند کردن این فرایند خطیر آغاز شد و تعلیم و تربیت به انشعابات متعددی تقسیم گردید. در این میان برنامه‌های درسی به عنوان قلب نظام تعلیم و تربیت و ابزاری در جهت تحقق اهداف آموزش و پرورش مورد توجه بیش از پیش قرار گرفت. و بدین ترتیب برنامه ریزی درسی به یکی از حوزه‌های تخصصی و در عین حال بحث انگیز تعلیم و تربیت مبدل گردید. پژوهش در مورد برنامه درسی به عنوان یک رشته تحصیلی از سال ۱۹۳۸ در کالج تربیت معلم دانشگاه کلمبیا وارد صحنه علمی شد و در سال ۱۹۴۹ تیلر در کتاب خود با عنوان "اصول اساسی برنامه درسی و آموزشی" چهار سؤال بنیادی را مطرح کرد: ۱- مرکز آموزشی چه اهداف تربیتی را باید پیگیری کند؟ ۲- تجربیات یادگیری چگونه باید انتخاب شوند تا ما را در تحقق اهداف تربیتی یاری دهند؟ ۳- چگونه می‌توان تجربیات یادگیری را به نحو موثری در امر تدریس سازمان داد؟ و ۴- چگونه می‌توان تحقق تجربیات یادگیری را ارزیابی کرد؟ طرح این سؤال‌ها از طرف تیلر موجب فراهم آوردن زمینه